

Проект

"Зміцнення спроможності галузевих асоціацій до аналізу політики дерегуляції і розвитку саморегулювання у сфері безпечності і якості аграрної продукції"

Звіт за 2 етап

Пункт 2.5

Розділи "Фінансово-економічний механізм саморегулювання" та "Організаційний механізм галузевого саморегулювання" проекту документу "Концепція розвитку галузевих асоціацій на засадах саморегулювання".

Фінансово-економічний механізм

Функціонування системи саморегулювання спрямоване на підвищення якості (а відтак – вартості) активів вітчизняних підприємств.

- Основним активом національної системи галузевого саморегулювання є структурована за горизонтальними та галузевими напрямками множина об'єктів інтелектуальної власності: самоврядних процедур із забезпечення безпечності і якості аграрної і харчової продукції, процедур контролю за дотриманням самоврядних процедур, методичних напрацювань в сфері освіти та підвищення кваліфікації, делегування контрольних повноважень, ведення консультативної діяльності, IT-підтримки системи галузевого саморегулювання тощо.

Об'єкти інтелектуальної власності формуються, підтримуються і оновлюються авторськими колективами, до складу яких входять профільні фахівці. Авторські колективи передають об'єкти інтелектуальної власності за ліцензійними договорами галузевим асоціаціям, іншим інститутам та організаціям, які на їх основі забезпечують функціонування галузевого саморегулювання.

Галузеві асоціації, інститути з підтримки горизонтальних стандартів є власниками відповідних нематеріальних активів – об'єктів інтелектуальної власності, які їм передаються авторами на умовах ліцензійних договорів.

Сфера компетенції галузевих асоціацій включає збирання інформації про потребу запровадження регулювання в тому чи іншому напрямі, організації розробки саморегулювних процедур, експлуатації активів (організації навчання, забезпечення контролю, підтримці консультативної діяльності тощо).

При необхідності галузеві асоціації і інститути з підтримки горизонтальних стандартів можуть делегувати свої функції з навчання, контролю, консультацій третім особам і організаціям на основі проведення попереднього навчання та видачі ліцензій на ведення відповідної діяльності.

- Система платежів в рамках системи галузевого саморегулювання включає:
 - сплату коштів підприємствами за участь в цільових програмах стандартизації галузевих асоціацій, які спрямовуються на ведення моніторингу, підтримку діяльності авторських колективів, організацію навчання, забезпечення контролю, підтримку консультативної діяльності, у тому числі з залученням третіх осіб, тощо;

- оплату освітніх, контрольних, консультаційних послуг, які надаються галузевими асоціаціями та/або їхніми ліцензованими агентами за договорами,
- виплату роялті членам авторських колективів з розробки саморегульвних процедур галузевими асоціаціями та інститутами підтримки горизонтальних стандартів, яке ті використовують на моніторинг ситуації в сфері відповідного саморегулювання, підвищення власної кваліфікації, вчасного внесення змін і доповнень до саморегульвних процедур, що враховують останні наукові досягнення, імплементують інновації в саморегульвні процедури.
- Джерела надходження коштів на запровадження системи галузевого саморегулювання в основному повинні мати інвестиційний характер, оскільки запровадження стандартів тісно пов'язане з оновленням активів підприємств.

Брати участь в цільових програмах галузевого саморегулювання на даному етапі можуть, хіба що, середні та великі аграрні підприємства, які мають певний інвестиційний потенціал (прибуток, надлишок обігових коштів) і можуть його використовувати на приведення своєї діяльності та продукції у відповідність до світових стандартів.

Основним джерелом коштів для участі підприємств в програмах саморегулювання мають стати кредити, отримані ними на оновлення технологій чи засобів виробництва та інвестиції, надані підприємству під створення нових виробничих потужностей. Участь підприємства в програмах стандартизації галузевої асоціації має бути обов'язковою умовою кредитування і інвестування.

Також з огляду на велике суспільне значення запровадження галузевого саморегулювання, спрямованого на забезпечення безпечності та якості аграрної та харчової продукції, суттєва частина міжнародної технічної допомоги, яка надходить на цілі розвитку малого та середнього бізнесу, має бути спрямована на забезпечення участі галузевих підприємств в цільових програмах стандартизації галузевих асоціацій. Також має бути надана суттєва підтримка власне галузевим асоціаціям і іншим інститутам, які опікуються питаннями запровадження саморегульвних процедур в рамках допомоги, які надає ЄС, USAID та агенції з міжнародного розвитку інших країн в Україні.

В процесі написання документу "Концепція розвитку галузевих асоціацій на засадах саморегулювання" виявилось доцільним питання організаційного облаштування галузевого саморегулювання викласти в розділах "Інфраструктура" і "ІТ-підтримка":

Інфраструктура

Національна система галузевого саморегулювання має складатися з усієї множини галузевих асоціацій, які виявили бажання стати саморегульвними і привели свою діяльність у відповідність до вимог, означених вище. В одній і тій же сфері може діяти довільна кількість самоврядних асоціацій, у тому числі таких, які пропонують саморегульвні процедури для одного й того самого предмету. Таке становище лише сприятиме забезпеченню високих стандартів безпечності та якості продукції і надійному захисту споживача.

Завдання формування системи горизонтальних стандартів в силу їхньої специфіки доцільно покласти на загальнонаціональні інститути і громадські організації, діяльність яких зосереджена на загальних питаннях національного економічного життя. Прикладами таких загальнонаціональних організацій можуть бути Аграрний союз України, Асоціація фермерів та приватних землевласників, Торгово-промислова палата України тощо.

Оптимальною інфраструктурою для захисту, підтримки і розвитку галузевого саморегулювання в Україні може стати міжнародний кластер – договірне об'єднання, в якому приймають участь міжнародні організації стандартизації (це сприятиме підвищенню технологічної культури вітчизняних підприємств і запровадженню інновацій). З української

сторони ключову роль в діяльності кластеру має відігравати Торгово-промислова палата України, а ГО "Аналітичний центр АСУ" може надавати методологічне забезпечення і виступати координатором саморегульованої діяльності галузевих асоціацій виробників аграрної та харчової продукції.

Виробники аграрної та харчової продукції залучаються до участі в роботі кластеру через програми стандартизації галузевих самоврядних асоціацій.

Діяльність кластеру має концентруватися в основному у віртуальному просторі. У фізичному вимірі діяльність кластеру може відбуватися на базі центрального офісу та регіональних представництв Торгово-промислової палати України.

ІТ-підтримка

Система національних горизонтальних та галузевих самоврядних стандартів інтегрується на рівні Кодексу усталених практик, який існує переважно в електронному вигляді. Адміністратором кодексу виступає ГО "Аналітичний центр АСУ", який делегує повноваження з підтримки профільних розділів кодексу галузевим асоціаціям.

Реєстри підприємств – учасників програм стандартизації та бази даних про результати незалежних перевірок дотримання самоврядних стандартів мають вести галузеві асоціації. Дані таких реєстрів та баз даних можуть надаватися користувачам через електронні ресурси Торгово-промислової палати України.

Робочим інструментом кластеру є система Трелло.